

sociaal-psychiatrische dienst treedt hierbij niet alleen als begeleider van de patiënt op maar ook als consulent voor huisarts en wijkverpleegster, werkers in het eerste echelon. In mijn dienst, waar ongeveer 1500 volwassenen worden begeleid, hebben wij op het ogenblik ongeveer 10 personen op lithium ingesteld en ongeveer 50 op lang werkende neuroleptica.

Tenslotte wil ik graag nog opmerken dat uiteraard ook een zelfstandig werkend psychiater, eventueel in samenwerking met een sociaal-psychiatrische dienst, een therapie met lithiumcarbonaat of lang werkende neuroleptica kan geven, maar dat het thans vigerende stelsel van honorering dit wel moeilijk maakt.

Literatuur: HARDEMAN, W. J. (1973) *Ned. T. Geneesk.* 117, 755. — PRAAG, H. M. VAN (1973a) Profylaxe van recidiverende vitale depressies en manisch depressieve schommelingen. *Ned. T. Geneesk.* 117, 492; (1973b) *Ned. T. Geneesk.* 117, 755; (1973c) Het gebruik van lithiumzouten in de psychiatrie. *Ned. T. Geneesk.* 117, 1694.

Woudenberg, november 1973

W. J. HARDEMAN

Het speciale team waarvoor ik pleitte, ter bemanning van een depot-polikliniek of een lithium-polikliniek, behoeft geenszins te worden gerekruteerd uit personeel verbonden aan een psychiatrisch ziekenhuis of kliniek. Collega HARDEMAN noemt enkele andere mogelijkheden. Zij lijken mij uitstekend. De lokalisatie van een dergelijke polikliniek doet weinig ter zake. Relevant zijn de specifieke deskundigheid en interesse van degenen die haar bemannen.

Groningen, december 1973

H. M. VAN PRAAG

Correctie van afstaande oren als poliklinische ingreep

Wellicht is door de redactionele bewerking van de voordracht van collega PHILIPZON (1973) deze niet geheel tot haar recht gekomen, zodat het volgende commentaar onder voorbehoud wordt gegeven:

De simplistische voorstelling van zaken door collega PHILIPZON ten aanzien van correctie van standdeviaties van de oren doet mij naar de pen grijpen. Het gevaar is namelijk aanwezig dat „minder ervaren” collegae deze techniek zouden overnemen.

BERICHTEN

Buitenland

CHINA

Inwendige organen van een 2100 jaar oud vrouwelijk lichaam. In april 1972 werd in Centraal-China in een graftombe uit de Han-dynastie (206 v.C. – 220 n.C.) het lichaam van een vrouw gevonden en voor anatomisch onderzoek beschikbaar gesteld. Uit een beschrijving van het onderzoek door OU WEI (*Lancet*, 24 nov. 1973 bl. 1198) volgen hier enkele bijzonderheden. Bij opening van de schedel bleek de dura intact te zijn; de hersenen waren samengeschrompeld. In de slokdarm, de maag en de dunne darm werden veel meloenpitten gevonden. De vrouw heeft aan verscheidene ziekten geleden: coronaria-afsluiting, multiële atherosclerotische veranderingen, galstenen. Zij moet ongeveer 50 jaar zijn geworden en aan een acute ziekte zijn gestorven; er was geen decubitus. De vierde lumbale intervertebrale discus was versmald. Boven in de linker long bevonden zich verkalkte

Ned. T. Geneesk. 118, nr. 1, 1974

Ook de overweging een otoplastiek poliklinisch uit te voeren omdat ziekenhuisopname een omslachtige aangelegenheid is, lijkt mij een gevaarlijk standpunt.

De meeste patiënten die zich wegens „flaporen” onder behandeling stellen, komen voor in de leeftijdsgroep 6-12 jaar. Dit is kennelijk het gevolg van plagerijen op school en de daaruit voortvloeiende frustraties. Deze groep komt zonder meer niet in aanmerking voor poliklinische behandeling, daar zij een correctie onder plaatselijke verdoving niet verdraagt. Bij oudere patiënten is het wel mogelijk, maar onaangenaam. Een adequate sedering is aangewezen en in zijn algemeenheid kan gezegd worden dat de patiënt na de operatie niet „de straat opgestuurd” kan worden.

Wat de ingreep zelf betreft kan ik kort zijn. Collega PHILIPZON maakt geen onderscheid tussen de verschillende oorzaken en combinaties van afstaande oren. Diepe concha, ontbrekende antehelix, weefseltekort van de bovenpool (neiging tot zg. cupear), aanwezigheid van een Darwinknobbel etc. worden niet vermeld. De operatietechniek is afhankelijk van bovengenoemde factoren en met het wegnemen van een strip huid en kraakbeen is het onmogelijk een bevredigend resultaat te verkrijgen. Formeren van een normale antehelix, het ontdeepen van de concha, het toevoegen van weefsel aan de bovenpool e.d. zijn delicate zaken. Een methode die met geen van deze factoren rekening houdt, dient mijns inziens geen ingang te vinden.

Literatuur: PHILIPZON, A. J. (1973) *Ned. T. Geneesk.* 117, 1594.

Arnhem, oktober 1973

A. MOLENAAR

Het is jammer dat uit het verslag niet duidelijk naar voren is gekomen, dat een alomvattende methode beslist niet mijn opzet was. Het was slechts mijn bedoeling erop te wijzen dat met een zeer eenvoudige methode zeer veel valt te bereiken in verreweg de meeste gevallen van flaporen.

Zeker in deze tijd van stijgende kosten lijkt het zinvol op de poliklinische mogelijkheden te wijzen. Vooral ook omdat de onaangenaamheid van deze ingreep bijzonder meevalt, hetgeen mij gebleken is bij de behandeling van 60 patiënten, bij wie met een tussenpoos van 4-6 weken beide oren werden gecorrigeerd.

Voorburg, november 1973

A. J. PHILIPZON

tuberculosehaarden. Aan de rechter onderarm was een genezen fractuur herkenbaar. In lever en rectum werden eieren van Schistosoma, Trichuris en Enterobius gevonden. Gynaecologisch onderzoek leerde dat de vrouw kinderen moet hebben gebaard. Zij was 154 cm lang. Het lichaam was goed geconserveerd gebleven, waarschijnlijk doordat het in linnen windsels was gewikkeld, in een lijkstok onder een dikke laag houtskool was bedolven en met een dikke laag klei was ingemetseld, zodat er weinig zuurstof in heeft kunnen doordringen.

DUITSLAND (B.R.)

Vermindering van ziekenhuisbedden. In Berlin-Charlottenburg heeft op 17 november van het vorige jaar een massa-demonstratie plaatsgevonden tegen het plan van de Berlijnse senator van gezondheid om het aantal ziekenhuisbedden met 3245 te verminderen. Aan de demonstratie hebben zowel artsen, verplegend personeel als patiënten deelgenomen. Het plan bevat o.a. een